

La Cenerentola

Dramma giocoso af [Gioachino Rossini](#)

LA CENERENTOLA
OSSIA
LA BONTA' IN TRIONFO
DRAMMA GIOCOSO PER MUSICA
IN DUE ATTI
DA RAPPRESENTARSI
AL TEATRO DA S. AGOSTINO
NELLA PRIMAVERA DELL'ANNO 1817.

GENOVA,
STAMPERIA PAGANO,
Piazza nuova N.º 43.

Con Permissione.

	Forsiden af libretto , 1817
Undertitel	<i>La Cenerentola, ossia La bontà in trionfo</i>
Librettist	Jacopo Ferretti
Sprog	Italiensk
Baseret på:	Cendrillon af Charles Perrault
Premiere	25 januar 1817 Teatro Valle, Rome

La Cenerentola, ossia La bontà in trionfo ("Askepot eller Godhed Triumferer") er en spøgeful, dramatisk opera i to akter af [Gioachino Rossini](#). Librettoen er af [Jacopo Ferretti](#), baseret på librettoer af [Charles-Guillaume Étienne](#) til operaen [Cendrillon](#) med music af [Nicolas Isouard](#) (premiere i Paris, 1810) og af Francesco Fiorini til [Agatina, o la virtù premiata](#) [it] til musik af [Stefano Pavesi](#) (premiere i Milano, 1814). Disse operaer er alle versioner af eventyret [Cendrillon](#) by [Charles Perrault](#). Rossini's opera fik premiere på Rom's [Teatro Valle](#) den 25 januar 1817.

Rossini komponerede *La Cenerentola* da han var 25 år gammel, som opfølgning på success' "Barberen fra Sevilla" året forinden. *La Cenerentola*, som han færdiggjorde i løbet af tre uger anses to for at rumme noget af den bedste af hans musik for solostemme og ensembler. Rossini sparede lidt tid ved at genbruge en [overture](#) fra [La gazetta](#) og dele af en arie from *Barberen fra Sevilla* og ved at have en samarbejdspartner, Luca Agolini, som skrev secco recitatativerne og tre numre (Alidoro's "Vasto teatro è il mondo", Clorinda's "Sventurata! Mi credea" og korets "Ah, della bella incognita"). Facsimile udgaven har en anden arie til Alidoro, "Fa' silenzio, odo un rumore"; som synes at være tilføjet anonymt i forbindelse med en 1818-opsætning. Til en 1820 genopsætning i Rom skrev Rossini en [bravura](#) erstatning, "Là, del ciel nell'arcano profondo".

Kompositions-historie

Ifølge librettisten [Jacopo Ferretti](#), begyndte forarbejderne – hvis litterære og musikalske aspekter blev skabt i forbløffende tempo – i december 1816. Rossini var i Rom og var optaget af at skrive en ny opera til [Teatro Valle](#), som skulle have premiere den 26. december. En allerede eksisterende libretto, *Francesca di Foix*, var uventet blevet censureret af den pavelige myndighed, hvilket betød at der ikke var nok tid til at omarbejde teksten til alles tilfredshed (censuren, instruktøren, librettist og komponist). Der måtte findes en erstatning.

Ferretti mødtes med Rossini og impresarioen Cartoni, trods nag over at hans libretto til Barberen fra Sevilla var blevet afvist af Rossini og indvilligede i at være med i projektet. Men da hans forslag til emner som grundlag for det nye værk et efter et afvistes – bl.a. grundet alvoren i forslagene som passede dårligt med karnevals-sæsonen; eller frivoliteten; eller for dyr og vanskelig at iscenesætte. Ferretti foreslog, uden held, flere end to dusin emner.

Endelig, mellem gaben og Rossini halvsovende på sofaen, nævnede librettisten Askepot. Rossini rejste sig lige akkurat nok til at udfordre Ferretti med spørgsmålet, om han turde skrive en libretto over dette eventyr; Ferretti slog igen ved at spørge om Rossini turde ikklæde det musik. Rossini spurgte så

librettisten om han havde nogle linjer klar til at begynde at arbejde med. Ferretti svarede: "trods min træthed: imorgen tidlig!" Komponisten nikkede, pakkede sig ind i tæpper og faldt i søvn.

Ferretti arbejdede hele natten og havde, som lovet, de første dele af værket klar om morgenen. Han færdiggjorde librettoen på halsbrækkende 22 dage og Rossini færdiggjorde partituret på lige så hektiske 24 dage. Digteren nærede alvorlig tvivl om hvorvidt denne opera ville blive en succes; modsat mente Rossini, at den ville erobre Italien i løbet af et år, og erobre Frankrig og England det efterfølgende: "-instruktørerne vil kæmpe om at sætte det i scene, ligesom primadonnaerne for at få lov til at synge det".

Askepot havde premiere den 25. januar 1817, og blev hurtigt populær i såvel Italien som internationalt, på trods af en kølig modtagelse hos kritikerne. Kort sagt: Rossinis forudsigelse viste sig at holde stik, og snart overstrålede *Askepot* selv *Barberen fra Sevilla* igennem hele 1800-tallet. Trods dette blev samarbejdet mellem komponist og librettist ikke lettere og Ferretti skrev kun en enkelt libretto mere for Rossini, nemlig *Matilde di Shabran* fra 1821.

Opførelshistorik

1800-årene

Ved premieren blev operaen modtaget med nogen reservation, men blev hurtigt populær i Italien og andre steder. *Askepot* nåede Lissabon i 1819, London i 1820 og New York i 1826. Op gennem 1800-årene konkurrerede den i popularitet med *Barberen fra Sevilla*, men i takt med at koleratur-alt stemmerne, som titelpartiet er skrevet til, blev sjældnere, tonede *Askepot* langsomt ud af repertoiret.

1900-årene og frem

I årene efter Glyndebourne festivalens fejrede 1952-opsætning, dirigeret af Vittorio Gui og udgivet på LP-plade af EMI, fik Rossinis operaer en renæssance samtidig med at en ny generation af Rossini mezzo-sopraner sikrede, at *Askepot* igen kunne opleves rundt om i verden. Operaen er nu stabilt indslag i repertoirene på operahuse over hele verden.

Roller

Roller, stemmetyper, premiere besætning		
Rolle	<u>Stemmetype</u>	Premiere besætning, 25. januar 1817. Dirigent: Gioachino Rossini
Angelina (Generentola, Askepot)	Kontra-alt eller mezzo-sopran	Geltrude Righetti
Don Ramiro, <i>Prins af Salerno</i>	tenor	Giacomo Guglielmi
Dandini , <i>Prinsens tjener</i>	baryton	Giuseppe de Begnis
Don Magnifico, <i>Baron af Montefiascone og Askepots stedfar</i>	bas	Andrea Verni
Alidoro, <i>filosof og Prinsens tidligere lærer</i>	bas	Zenobio Vitarelli
Clorinda, <i>Don Magnificos ældste datter</i>	sopran	Caterina Rossi
Tisbe, <i>Don Magnificos yngre datter</i>	mezzo-sopran	Teresa Mariani
<i>Hoffolk fra Prins Ramiros slot</i>	tenorer, basser	

Handling

I denne udgave af eventyret er den onde stedmoder erstattet af en stedfar, Don Magnifico. The gode fe er erstattet af Alidoro, filosof og prinsens lærer. Askepot kendes ikke ved en sko af glas, men ved sit armbånd. De overnaturlige elementer, der normal kendetegner Askepot eventyret, blev fjernet fra librettoen for at gøre iscenesættelsen enklere.

Tid: Sent 1700-tal, begyndelsen af 1800-årene

Place: [Salerno](#) (Italien)

1. akt

Scenografisk skitse fra 1. akt, 3. scene. Akvarel af Alessandro Sanquirico til premieren 1817.

Angelina, kendt af hendes stedfar og stedsøstre som "Askepot", er blevet tvunget til at være hushjælp i sit eget hjem. Hun synger om en konge der gifter sig med en almindelig pige, udvalgt for hendes venlighed i modsætning til den skønhed og pyntesyge der karakteriserer hendes konkurrenter ("Una volta c'era un rè"). Enn tigger ankommer til huset. Hendes stedsøstre, Clorinde og Tisbe, vil sende ham væk, men Askepot giver ham brød og kaffe. Hoffolk følger og forkynder at prins Ramiro vil aflægge besøg i sin jagt efter den smukkeste kvinde i landet til at blive hans brud. Askepots stedfar, Don Magnifico, håber at dette kan blive muligheden for at bringe ham ud af sin egen ulykke.

Da stedet er tomt ankommer Ramiro alene, forklædt som tjener. "Tiggeren" – der jo er hans lærer, Alidoro - har fortalt Ramiro om en godhjertet ung kvinde, som bor her. Ramiro sætter sig for at finde hende uden at afsløre sin identitet. Askepot kommer tilbage og Ramiro og hende tiltrækkes af hinanden (duet: "Un soave non-so che"), men da han spørger hende hvem hun er, overvældes hun af situationen og forsvinder.

Endelig ankommer "Prinsen" – den rigtige tjener, Dandini, som for en stund indtager sin herres plads. Don Magnifico, Clorinda og Tisbe falder over hinanden for at smigre ham. Prinsen/Dandini inviterer familien til et bal same aften, hvor han planlægger at finde sin brud; Askepot spørger om hun må komme med, men Magnifico afviser (kvintet: "Signor, una parola"). Denne hårdhændethed undgår ikke Ramiros opmærksomhed. Alidoro vender tilbage for at spørge efter en tredje datter i huset. Magnifico hævder at hun er død og truer Askepot med at slå hende ihjel hvis hun viser sig. Da Askepot og Alidoro siden er alene, lover Alidoro at han vil tage hende med til ballet og at Gud vil belønne hendes godhed. ("La del ciel nell'arcano profondo").

Prinsen og hans tjener har trukket sig tilbage til Ramiros sommer-sted lidt forvirrede, da ingen af Magnificos to døtre har nogen lighed med den værdige brud, Alidoro havde beskrevet. Da Clorinda og Tisbe ankommer, udsætter Dandini dem for en lille prøve: han tilbyder sin "tjener" (den forklædte prins) til den af søstrene, som prinsen ikke gifter sig med. Søstrene bliver

chokerede over ideen om at gifte sig med en tjener. Alidoro ankommer nu med en smuk, ukendt kvinde, som på mystisk vis ligner Askepot. Uden at de forstår situationen, sætter de sig alle ned for at spise med en fornemmelse af at befinde sig i en drøm.

2. akt

Rosina Pico i titelrollen, 1845

Magnifico ærgrer sig over den konkurrence hans døtre nu udsættes for fra den mystiske kvinde ("Sia qualunque delle figlie"), men Askepot er ikke interesseret i "prinsen" og siger at hun har forelsket sig i hans tjener. Overlykkelig træder Ramiro nu frem; men Askepot fortæller ham at hun skal hjem nu og han ikke skal følge efter hende. Hvis han virkelig har følelser for hende, vil han finde hende, og giver ham det ene af to ens armbånd. Prinsen beslutter sig for at gøre netop det ("Si, ritrovarla io giuro").

Samtidig konfronterer Magnifico den forklædte Dandini og insisterer på at vælge hvilken af hans to døtre han vil gifte sig med. Dandini forsøger at undslå sig, men er tvunget til at indrømme at han faktisk er tjeneren og slet ikke prinsen (duet: "Un segreto d'importanza").

En rasende Magnifico kommer hjem med sine to døtre, og beordrer Askepot – nu i sit sædvanlige pjaltetøj – til at varte dem op. En storm buldrer udenfor. Alidoro har pillet ved Ramiros vogn så den bryder sammen foran Magnificos hus. De tvinges til at søge ly indendøre. Ramiro genkender Askepots armbånd på hendes højre arm; de øvrige kommenterer på situationen (sekstet: "Siete voi"). Da Ramiro truer Askepots genstridige familie beder hun ham om at tilgive dem.

Ramiro og Askepot gifter sig og fejrer deres bryllup på slottet. Magnifico forsøger at vinde den nye prinsesses gunst, men hun beder kun om, at han nu endelig vil anerkende hende som sin datter. Askepot funderer over sin ulykkelige skæbne som hun fødtes under og den pludselige vending i hendes liv – for nu at tilgive sin familie for sine triste år og glædes over at hun ikke længere skal sidde sorgfuld ved kaminen ("Nacqui all'affano...Non più mesta"). Samtlige tilstedeværende anerkender at hun i sandhed er værdig til tronen.

Arier

- "Miei rampolli femminini" – Don Magnifico i 1. akt
- "Come un'ape ne' giorni d'aprile" – Dandini i 1. akt
- "Zitto, zitto, piano, piano" – Ramiro, Dandini i 1. akt

- "Si, ritrovarla io giuro" – Ramiro i 2. akt
- "Questo è un nodo avviluppato" – Ensemble i 2. akt
- "Nacqui all'affanno ... Non più mesta" – Angelina I 2. akt.

Opera Hedeland
Hellebakken 27 A
3150 Hellebakken
Operachef: Claus Lyngge
M: 3070 4616 E: info@operahedeland.dk

CVR 26471060
Opera Hedeland
er egnsteater i Høje-Taastrup,
Greve og Roskilde kommuner
www.operahedeland.dk